

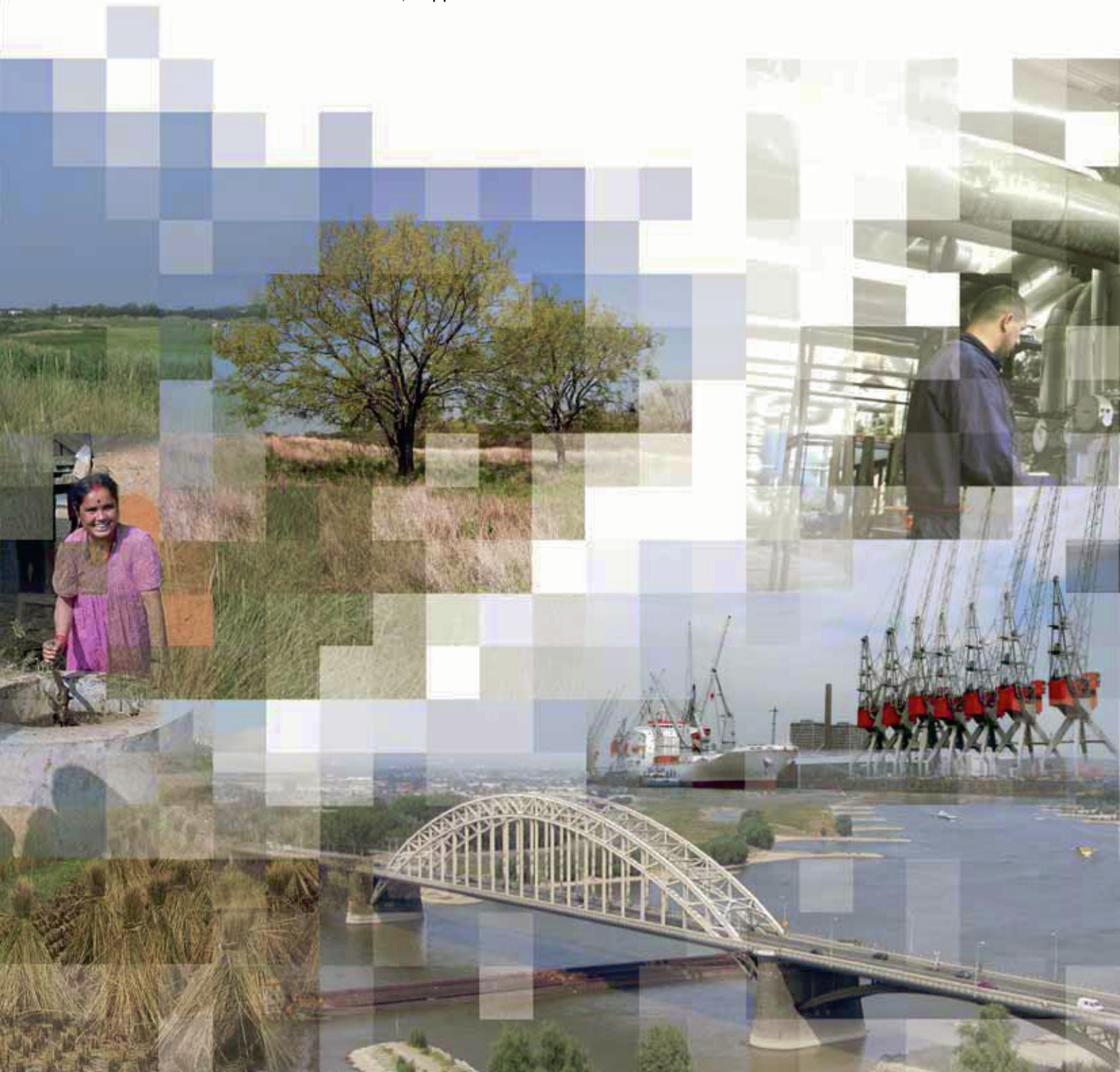


Commissie voor de
milieueffectrapportage

Dijkverbetering Kinderdijk – Schoonhovenseveer

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

7 februari 2013 / rapportnummer 2409-67



1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

Het Waterschap Rivierenland heeft het voornemen om dijkversterkingen uit te voeren op een aantal locaties langs de Lek tussen Kinderdijk en Schoonhovenseveer. De betreffende dijktrajecten voldoen niet meer aan de normen voor (hoogwater)veiligheid. Voor de versterkingsmaatregelen wordt een projectplan op grond van de Waterwet opgesteld. Voor de besluitvorming hierover wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland treedt op als coördinerend bevoegd gezag in deze procedure. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het Milieueffectrapport (MER).

De Commissie is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te kunnen nemen waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen. Het MER geeft voldoende inzicht in de veiligheidsproblematiek, de mogelijke oplossingsrichtingen en de effecten daarvan. De resultaten van de alternatievenvergelijking zijn gebruikt voor het formuleren van een voorkeursalternatief, waarvan de effecten eveneens beschreven zijn. Uit het MER volgt dat vooral negatieve effecten op de aspecten wonen, landschap en cultuurhistorische waarden te verwachten zijn.

De voorgenomen maatregelen richten zich op de relatief korte termijn. Voor de lange termijn worden de komende jaren zogenaamde Deltabeslissingen genomen. Bij de besluitvorming over het voornemen wordt geen rekening gehouden met het Deltaprogramma. Daardoor is niet duidelijk hoe "robuust" de te nemen maatregelen zijn ten aanzien van toekomstige ontwikkelingen in de waterveiligheidsstrategie en/of -normen. De Commissie adviseert om bij de besluitvorming aan te geven hoe met deze onzekerheid zal worden omgegaan.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en in hoofdstuk 3 geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Relatie met het Deltaprogramma

De voorgenomen dijkversterkingsmaatregelen zijn opgenomen in het Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP2). Sinds enkele jaren wordt daarnaast gewerkt aan het Deltaprogramma, dat in 2015 zal leiden tot zogenaamde Deltabeslissingen voor de langere termijn. Een daarvan is de Deltabeslissing Waterveiligheid, waarvoor in 2014 een voorstel zal

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

worden geformuleerd. In het MER (p.10) is de relatie met het Deltaprogramma vermeld en is aangegeven dat voor het onderhavige voornemen wordt uitgegaan van de vigerende veiligheidsnormen en ontwerprandvoorwaarden. Het is niet uit te sluiten dat de Deltabeslissing Waterveiligheid gevolgen heeft voor het plangebied, door wijziging van normen en/of aanpassingen in de veiligheidsstrategie.² Mogelijk zijn in het plangebied extra maatregelen nodig of zal blijken dat bepaalde maatregelen die nu voorzien zijn overbodig zijn.

Aangegeven wordt dat is uitgegaan van een robuustheidstoets van 30 cm en van een dijkkringbenadering. Door deze uitgangspunten en de keuze van een duurzame variant als voorkeursalternatief wordt reserve ingebouwd voor toekomstige ontwikkelingen. Of dit betekent dat bij een volgende toetsing (met een mogelijk 10x zwaardere norm) het predikaat "goed" gehaald zal worden is niet duidelijk. De consequentie zou zijn dat er binnen 10 jaar weer een versterkingsopgave geldt voor de nu te versterken dijkvakken. Dit geldt ook, en zelfs in sterkere mate, voor tussenliggende dijkvakken die nu (net) goedgekeurd zijn.

2.2 Alternatieven

In het MER zijn twee principeoplossingen onderscheiden: het economisch alternatief (oplossingen in grond) en het constructiealternatief. Deze alternatieven zijn overzichtelijk en gedetailleerd (per dijksectie) vergeleken op basis van een brede set aan beoordelingscriteria. De effectscores zijn voldoende onderbouwd.

Vervolgens is, mede op basis van de effectbeoordeling, een voorkeursalternatief ontwikkeld uit componenten van beide alternatieven en aangevuld met extra maatregelen. Bij het voorkeursalternatief wordt onderscheid gemaakt tussen een "duurzame variant" (bestaande uit sloop en herbouw van panden) en een "sobere variant" (oplossing met damwanden). In tabel 6.1 zijn deze varianten op een aantal criteria vergeleken en is gemotiveerd waarom voor de duurzame variant is gekozen.³

De milieueffecten van het voorkeursalternatief zijn in het MER beschreven, maar minder overzichtelijk en niet volgens dezelfde systematiek als de alternatieven 1 en 2. Daardoor is moeilijk te beoordelen hoe het voorkeursalternatief zich verhoudt tot de oorspronkelijke alternatieven. De Commissie beschouwt dit niet als een essentiële tekortkoming, omdat het ontwerpproces en de daarin gemaakte afwegingen, mede op basis van milieuinformatie, goed navolgbaar zijn beschreven.

² Uit het Deltaprogramma 2013 blijkt dat de Alblasserwaard geldt als een van de urgente aandachtsgebieden voor het verbeteren van de waterveiligheid.

³ De Commissie merkt op dat de duurzame variant volgens tabel 6.1 veelal de goedkoopste optie is, terwijl in § 6.4 gesteld wordt dat deze optie de duurste is.

2.3 Milieuaspecten

2.3.1 Natuur

Informatie over de gevolgen van het voornemen voor de natuur (beschermde natuurgebieden en soorten) is gedetailleerd in beeld gebracht. Het MER en de daarin opgenomen bijlage VIII (Toelichting effecten natuur VKA) geven een goed overzicht van actuele natuurwaarden en natuurgebieden in het studiegebied.

In het MER wordt geconcludeerd dat effecten te verwachten zijn in buitendijkse gebieden die behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Vanwege deze effecten is een compensatieplan opgesteld. Het compensatieplan geeft op basis van de "spelregels" van de provincie Zuid-Holland inzicht in de benodigde compensatiemaatregelen. Vanwege de korte ontwikkelingstijd van moeras en kruidenrijk en faunarijk grasland is geen kwaliteitstoeslag nodig.

De Commissie vindt de effecten van het voornemen en de benodigde compenserende maatregelen voldoende onderbouwd.

2.3.2 Landschap en cultuurhistorie

In het MER zijn de effecten van de alternatieven op landschap en cultuurhistorie over het algemeen goed inzichtelijk gemaakt. Hiervoor is gebruik gemaakt van verschillende beoordelingscriteria, die aansluiten bij de belangrijkste waarden in het studiegebied.

Uit de effectbeoordeling volgt dat de beide in het MER onderzochte alternatieven (het economisch alternatief en het constructiealternatief) tot negatieve effecten leiden in verschillende dijksecties. Dit geldt ook voor het voorkeursalternatief. Het MER noemt enkele mitigerende maatregelen die deze effecten gedeeltelijk kunnen beperken.

Het voorkeursalternatief wijkt op een aantal onderdelen af van de alternatieven 1 en 2. Uit tabel 6.3 blijkt dat uitvoering van het voorkeursalternatief leidt tot het amoveren van een relatief groot aantal woningen. In het beoordelingskader wordt het amoveren van woningen genoemd onder het criterium "wonen" en niet onder cultuurhistorie. Onder de te amoveren woningen vallen echter ook waardevolle panden, waarvan niet duidelijk is in hoeverre het gaat om beschermde monumenten. Over de eventuele herbouw van te slopen panden geeft het MER weinig informatie.

3. Aandachtspunten voor de besluitvorming

De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

Relatie met het Deltaprogramma

Zoals in § 2.3. van dit advies aangegeven is niet duidelijk in hoeverre rekening is gehouden met het Deltaprogramma. De Commissie adviseert om bij besluitvorming over het voornemen:

- duidelijk te maken – mede op basis van de faalmechanismen – hoe robuust de voorgenomen maatregelen (oplossingen in grond en constructies) zijn in het licht van mogelijke scenario's voor het Deltaprogramma;
- aan te geven of mogelijke scenario's voor het Deltaprogramma van invloed kunnen zijn op de 'scope' van het onderhavige voornemen en de te maken keuzes en, als dit het geval is, hoe met dit gegeven wordt omgegaan. Bedacht moet worden dat een minimaal 10x zwaardere norm, die zich nu aftekent in het Deltaprogramma, direct doorwerkt in de volgende toetsing.

Cultuurhistorie

Vanwege de effecten van het voornemen op waardevolle panden en archeologische waarden adviseert de Commissie om bij besluitvorming aan te geven:

- in hoeverre het gaat om beschermde monumenten;
- of monumentale panden in oude vorm worden herbouwd. Ook de relatie tussen nieuwe panden en de dijk luistert nauw en vraagt zorgvuldig ontwerp, om verlies van het typische dijkdorpkarakter te voorkomen.

Waar delen van de oude dijk worden afgegraven, is nader archeologisch onderzoek en/of archeologische begeleiding bij de uitvoering gewenst.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Waterschap Rivierenland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (coördinerend)

Activiteit: Versterking van een primaire waterkering

Besluit: Goedkeuring van het projectplan Waterwet

Categorie Besluit m.e.r.: (voor april 2011) C12.2

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in "Het Kontakt De Klaroen", editie 2: 17 maart 2010

ter inzage legging startnotitie: 22 maart 2010 tot en met 19 april 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 16 maart 2010

richtlijnenadvies uitgebracht: 10 mei 2010

kennisgeving MER in de Staatscourant van 19 december 2012

ter inzage legging MER: 21 december 2012 t/m 1 februari 2013

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 20 december 2012

toetsingsadvies uitgebracht: 7 februari 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ir. L.D. Boom

Mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

Drs. P.J. Jongejans (secretaris)

Dr. R.S.E.W. Leuven

Dr. J. Renes

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Dijkversterking Kinderdijk-Schoonhovenseveer, concept-projectnota/milieueffectrapport deel A: hoofdrapport; versie concept 06, 23 november 2012
- Dijkversterking Kinderdijk-Schoonhovenseveer, concept-projectnota/milieueffectrapport deel B: achtergrondrapport; versie concept 06, 4 mei 2012
- Ontwerp projectplan; versie concept 06, 21 november 2012

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Dijkverbetering Kinderdijk – Schoonhovenseveer

ISBN: 978-90-421-3683-0



Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

